

Sygn. akt: I C 217/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Tadeusz Trojanowski
Protokolant:	stażysta Marta Strzała

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2015 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa J. W. (1) i Z. W.

przeciwko I. D.

o rentę ewentualnie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

1. oddała powództwo o rentę;
2. oddała powództwo o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli;
3. odstępuje od obciążania powodów kosztami procesu.

SSO Tadeusz Trojanowski

I C 217/14

UZASADNIENIE

Powodowie wnosili zasądzenie od pozwanej comiesięcznej renty na rzecz powodów w kwocie po 2000 zł miesięcznie- na każdego z powodów (k.17) – do dnia 10-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki. Ewentualnie wnosili o zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia woli mocą którego zobowiązuje się do przeniesienia udziału 1/3 w prawie własności nieruchomości położonej w G., opisanej w pozwie, na rzecz powodów do ustawowej wspólności małżeńskiej. W uzasadnieniu pozwu podano, że powodowie przenieśli własność opisanej nieruchomości na syna , który zmarł, spadek po nim nabyła żona-obecnie pozwana- i jego dzieci; powodowie w opisywanej sytuacji popadli w niedostatek.

Pozwana w odpowiedzi na pozew (k.71) wносиła o oddalenie powództwa. Zaznaczyła że w pozwie brak jest twierdzeń faktycznych do których mogłaby się merytorycznie ustosunkować. Odnosząc się do znanego pozwanej stanu faktycznego podała, że powodowie nie popadli w niedostatek.

Sąd ustalił co następuje.

Umową darowizny z 5.01.2007 roku Z. W. i J. W. (2) przenieśli na swego syna R. W. (1) prawo własności nieruchomości, składającej się z działek o numerach ewidencyjnych wskazanych w akcie notarialnym, położonej w G.

przy ul. (...), nadto na nieruchomości zabudowanej budynkiem ustanowiona została dożywotnia służebność na rzecz powodów(k.180).

R. W. (1) zmarł w dniu 30.11.2009 r.

Spadek po zmarłym na mocy ustawy postanowieniem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 25.11.2010r., sygn. I Ns 1073/10 nabyli jego żona I. W. (obecnie D.) oraz córki (...) J. (...) po 1/3 części każda; toczyło się postępowanie w przedmiocie zmiany tego postanowienia, ostatecznie jednak postanowienie o stwierdzeniu nabycia praw do spadku ostało się w obrocie prawnym.

W okresie poprzedzającym darowiznę na rzecz ich syna R. powodowie utrzymywali się z pracy w gospodarstwie rolnym.

Powódka okazjonalnie dorabiała podczas wyjazdów za granicę. Powódka od wielu lat była rencistką obecnie otrzymuje emeryturę w kwocie 753,95 zł do wypłaty. Powód otrzymuje emeryturę związaną z przekazaniem gospodarstwa rolnego synowi w kwocie 938,01 zł.

Powodowie mimo przekazania gospodarstwa nadal korzystali z możliwości uprawy jego części. Powód po powrocie do Polski uprawiał 3,5 ha w latach 2010-2014, resztę uprawiał dzierżawca. Poprzedni dzierżawca skosił zboże powodów i przez trzy lata będzie im wydawał zboże do kur.

Obecnie dzierżawcą nieruchomości jest A. W., wydzierżawia ją od pozwanej, jeden hektar pozostawił powodom zgodnie z wolą pozwanej.

Do 2014 roku powodowie z całej nieruchomości pobierali dopłaty unijne w wysokości dwieście euro za hektar. Od 2015 roku dopłaty te będzie pobierał dzierżawca, z grunt z którego korzysta. Dzierżawca uiszcza należne podatki od wydzierżawionej nieruchomości. Z budynków gospodarczych nie korzysta. Powodowie mogą uprawiać maliny, truskawki, będą mogli uprawiać ziemniaki. Mają kury.

Powodowie korzystają z pomocy swych córek A. J. i U. B.. Powodowie uprzednio także córkom podarowali działki po ok.850 m² bez uzbrojenia A. J. mieszka obok rodziców pomaga im, powodowie opiekują się ich córką. U. B. przysyła powodom paczki. Przed śmiercią syna powodowie mieszkali w Niemczech, potem wrócili do Polski. Powódka cierpi na schorzenia związane z kręgosłupem, biodrem i sercem, od 52 roku życia ma cukrzycę. W Niemczech powodowie byli na „socjalu” przyznany z powodu braku środków do życia.

Pozwana od 2013 roku pozostaje w związku małżeńskim z D. D.. Rodzina składa się z 5 osób w tym córka urodzona w nowym związku małżeńskim. Pozwana nie pracuje z uwagi na konieczność opiekowania się trójką dzieci, mąż pozwanej zarabia około 1.900 euro, rodzina otrzymuje dotacje do mieszkania, dodatek rodzinny, córki zmarłego otrzymują rentę rodzinną; po poprzednim mężu pozostały długi. Strony procesu pozostają w konflikcie.

Zmarły R. W. (1) zawarł z kuzynem R. W. (2) umowę przedwstępną na mocy której zbywca miał zbyć wskazaną opisowo część nieruchomości w terminie do października 2014 roku. R. W. (1) pobrał zadatek i pozwana obecnie zamierza sfinalizować umowę przedwstępną(k.161).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o:

- postanowienia wydane w sprawach INs 1073/10 i I Ns 1210/11
- umowa darowizny z 5.09.2007
- decyzje emerytalne k.130,131
- zeznania świadków A. W. k.154, A. J. k.154, D. D. k.110,

zeznania stron k.196,197.

Sporne pomiędzy stronami było czy powodowie obecnie mogą korzystać z jednego hektara pola i uprawiać ziemniaki, w tym zakresie Sąd dał wiarę zeznaniom dzierżawcy jako osobie nie związanej bezpośrednio ze stronami.

Sąd zważył co następuje.

Przepis art.897 zdanie pierwsze kc stanowiący podstawę powództwa głównego, zawiera przesłankę popadnięcia w niedostatek, nie wystarcza zatem stan hipotetycznego niedostatku ale niekorzystna zmiana zaistniała po dokonaniu darowizny.

Powodowie nie popadli w niedostatek. Aktualny stan świadczeń emerytalnych i zdrowotnych na rzecz powodów był przewidywalny i planowany przez zainteresowanych już na etapie podejmowania decyzji o darowiznie na rzecz syna. Ich obecna sytuacja nie uległa zmianie: nadal korzystają ze świadczeń emerytalnych i pomocy córek. Dopłaty unijne są związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego i powodowie z chwilą zrzeczenia się gospodarstwa nie mogą z faktu istnienia dopłat wywodzić żadnych skutków prawnych dla siebie. Podkreślić należy, że powód przekazał gospodarstwo aby otrzymać emeryturę rolniczą, co zawiera w sobie domniemanie niezdolności do pracy. Również powódka jako rencistka formalnie od wielu lat była niezdolna do pracy. W czasie pobytu w Niemczech powodowie byli uznawani za osoby nie mające środków do życia. Powód faktycznie uprawiał nadal część pola i wg zeznań dzierżawcy powód nadal ma taką możliwość. Emerytury jakie otrzymują powodowie nie są w obecnych realiach rzadkością. Nawet gdyby uznać iż pozostają oni w niedostatku, ten stan nie pojawił się po zawarciu umowy. Nie ma zatem przesłanek z art.897 zdanie pierwsze kc.

Zgodnie ze zdaniem drugim art.897 kc- stanowiącym podaną pozwie podstawę roszczenia- obdarowany może jednak zwolnić się od tego obowiązku zwracając darczyńcy wartość wzbogacenia. Wskazać trzeba zatem, za Sądem odwoławczym, który wypowiedział się w postępowaniu zabezpieczającym (k.123), zgodnie z przytoczonym przepisem, iż kwestia zwrotu przedmiotu darowizny stanowi rodzaj uprawnienia obdarowanego, nie zaś jego obowiązku. Wyłącznie zatem od decyzji obdarowanego zależy, czy w granicach wzbogacenia dostarczać darczyńcy środków utrzymania, czy też zwolnić się od tego obowiązku poprzez zwrot przedmiotu darowizny. Roszczenie zgłoszone jako ewentualne nie mogło zatem w ogóle zostać uwzględnione.

O kosztach orzeczono na zasadzie art102 kpc. Powodowie są osobami niezamożnymi co ustalono już na etapie zwalniania od kosztów sądowych aczkolwiek nie popadli w niedostatek –jak ustalono wyżej-po dokonaniu darowizny. Ich stan majątkowy sam w sobie nie wystarcza do zastosowania art.102 kpc, jednakże należy brać pod uwagę całokształt okoliczności: powodowie tracili syna, mają utrudniony kontakt z wnuczkami zamieszkałymi za granicą, są schorowani, czuli subiektywne obawy przed utratą miejsca zamieszkania, negatywnie odbierali zachowania pozwanej a ponadto jeszcze na etapie postępowania sądowego korzystając z pomocy prawnej pozostawili w błędnym przekonaniu iż istnieją podstawy faktyczne i prawne do dochodzenia roszczeń. Zaznaczyć należy iż na wskazywanie błędnej podstawy prawnej drugiego roszczenia powodowie nie mieli żadnego wpływu. Stosowanie zasady odpowiedzialności za wybór pełnomocnika i wynik sprawy w tym konkretnym przypadku byłoby zbyt krzywdzące.